

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek EuropeAid/140562/IH/SER/TR

Tek Kullanımlık Plastikler ve Deniz Çöpleri için Döngüsel Plastikler ve Yol Haritası

Şeyda Dađdeviren Hill, Sürdürülebilir Kalkınma Derneđi (SKD) Türkiye

Strateji Geliştirme Çalıştayı
16-18 Mayıs 2023, Ankara, Türkiye

Faaliyet 2.2.2. Tek Kullanımlık Plastikler ve Deniz Çöplerine ilişkin Yol Haritası

- Amaç: Deniz çöpüne neden olan plastikler ve mikroplastik içeren ürünler gibi belirli plastiklerin çevre üzerindeki etkisini azaltmak.
- Avrupa Birliği Plastik Strajesine, öncelikle Avrupa Birliği Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi (SUP) ve Avrupa Kimya Kurumu (ECHA) mikroplastiklerin kasıtlı kullanımını kısıtlama uyarısına odaklanmak.
- Adımlar:
 - Mevcut durumun değerlendirilmesi
 - Kamuoyu araştırması
 - Taslak yol haritası
 - Danışma çalıştayı
 - Nihai yol haritası

Poşetler

Tabak Çanak

Pipetler

Yemek ve İçecek Kapları

Ambalaj

Plastik Bardaklar

Kulak çubuğu

Islak Mendiller

Balonlar

Barselona Sözleşmesi Çerçevesi

- Deniz Çöplerine İlişkin Güncellenmiş Bölgesel Plan: Tek Kullanımlık Plastiklerin önlenmesine karşı daha güçlü odaklanma.
- Tek Kullanımlık Plastiklerin aşamalı olarak kullanımdan kaldırılmasına yönelik tedbirlere ilişkin bölgesel kılavuzlar.

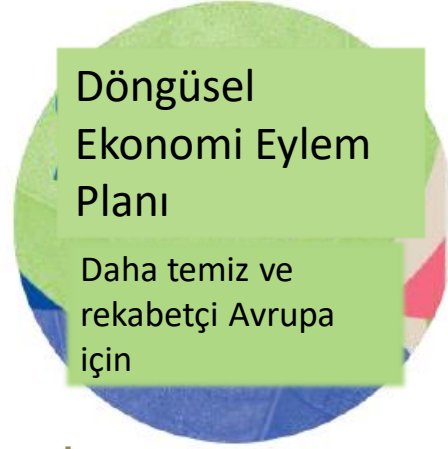
- **Adım 1:** Problem tanımı: Ülkedeki endişe veren Tek Kullanımlık Plastiklerin **mevcut durumu**
- **Adım 2:** **Politika hedeflerini** tanımlanması ve önlemleri önceden seçilmesi.
- **Adım 3:** **Etki değerlendirmesi** yapılması.
- **Adım 4:** Politika önlemlerinin taslağını hazırlayın ve **kabul edilmesi**.
- **Adım 5:** Politikaya **eşlik eden önlemleri** uygulanması.
- **Adım 6:** Gelişimi ve **değerlendirmeyi izlenmesi**.

Tek Kullanımlık Plastiklerin Yol Haritasına İlişkin AB Durumu

Avrupa Yeşil Mutabakatı

- Aralık 2019'da sunuldu.

Döngüsel Ekonomi Eylem Planı

Daha temiz ve rekabetçi Avrupa için

Döngüsel Ekonomi Eylem Planı

- Atıklara ilişkin revize edilmiş mevzuat teklifleri de dahil olmak üzere Mart 2020'de kabul edilmiştir.

Döngüsel Ekonomide Plastikler İçin bir Avrupa Stratejisi

- Ocak 2018'de kabul edildi.
- Mevzuat girişimine yönelik çalışmalar: Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi'nin Haziran 2019'da kabul edildi.
- Haziran 2021 Komisyon Tek Kullanımlık Plastik ürünleri hakkında kılavuz yayınlandı.
- Ocak 2019, Avrupa Kimya Kurumu (ECHA) ürünlerdeki mikroplastiklere ilişkin geniş kapsamlı bir kısıtlama önerdi

Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi

- Belirli plastik ürünlerin çevre üzerindeki etkisinin azaltılmasına ilişkin (AB) 2019/904 sayılı Direktif.
- (Çoğu AB sahillerinde bulunan) 10 ürün ele alınmıştır:

BALIKÇILIK EKİPMANLARI

- Önlemler:
 - Pazar Kısıtlaması (yasaklar)
 - Tüketim azaltımı
 - Tek Kullanımlık Plastik şişeler için ayrı toplama ve tasarım gereklilikleri
 - Zorunlu İşaretleme
 - Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu
 - Farkındalık arttırımı

OUT ...

3 Temmuz 2021'den itibaren

Çatal Bıçak

Tabaklar

Pipetler

İçecek Karıştırıcıları

genleştirilmiş polistirenden
yapılmış bardaklar ve yiyecek ve
içecek kapları (kapaklar dahil)

Kulak Çöpleri ve Balon
Çubukları

okso-bozunur plastikten
yapılan tüm ürünler

IN ...

2021

bardakların, ıslak mendillerin, hijyenik pedlerin, tamponların ve aplikatörlerin ve filtreli tütün ürünlerinin plastik içeriklerini, önerilen bertaraf yöntemlerini ve çevresel risklerini vurgulayarak **açık bir şekilde etiketlenmesi**

2024

içecek kapları ve 3 litreye kadar şişeler **üzerinde kalacak şekilde** üretilmiş kapaklar ve kapaklar

2025

en az **%25 geri dönüştürülmüş** plastikten yapılmış plastik şişeler

3 litreye kadar olan plastik şişelerin **%77 oranında ayrı toplanması**

2026

AB ülkelerinin 2022 yılına kıyasla tek kullanımlık plastik bardak (kapaklar/kapaklar dahil) ve gıda kaplarının **tüketiminde iddialı ve sürdürülebilir kesintiler** gerçekleştirilmesi

2029

3 litreye kadar olan plastik şişelerin **%90 oranında ayrı toplanması**

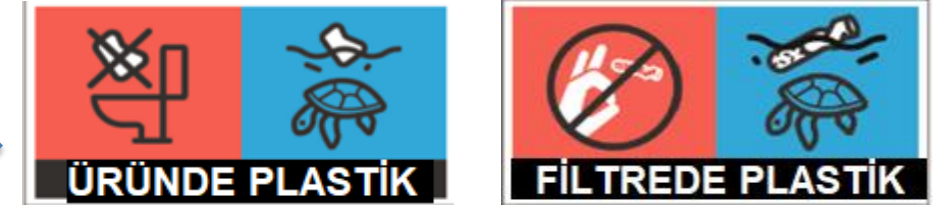
2030

en az **%30 geri dönüştürülmüş** plastikten yapılmış plastik şişeler

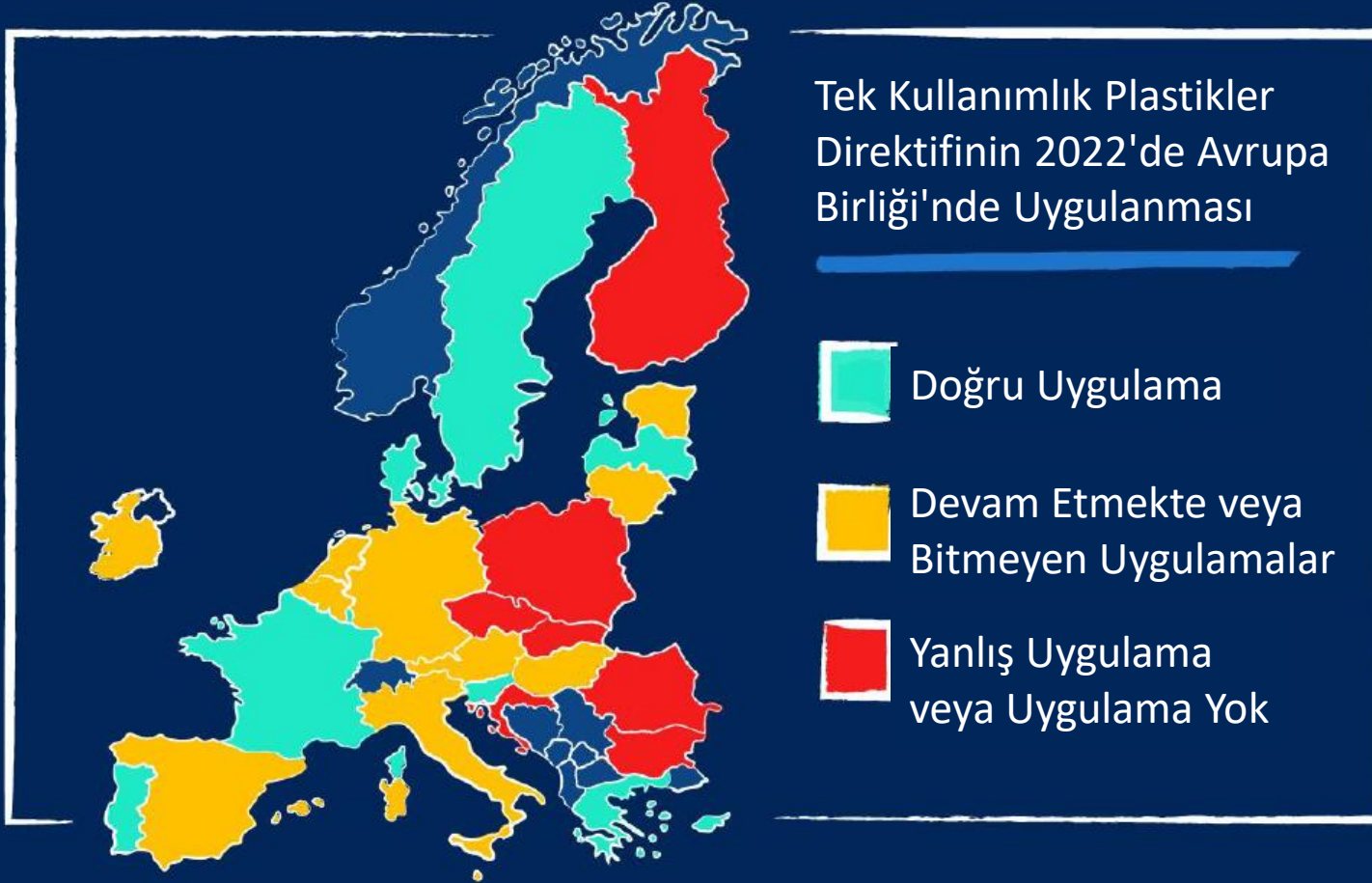
Tek Kullanımlı Plastik Direktifi'nin (SUP) Uygulanması

https://environment.ec.europa.eu/topics/plastics/single-use-plastics_en

- 4 Şubat 2021 **Komasyon 2022/162 sayılı Uygulama Kararını kabul etti**
2022/162 sayılı Uygulama Kararı, hesaplama ve doğrulamaya ilişkin kuralları belirler ve tek kullanımlık plastik gıda kapları ve içecek bardaklarının tüketiminin azaltılmasına ilişkin raporlama
- 1 Ekim 2021 **Komasyon 2021/1752 sayılı Uygulama Kararını kabul etti**
2021/1752 sayılı Uygulama Kararı, hesaplama ve doğrulamaya ilişkin kuralları belirler ve atık tek kullanımlık plastik içecek şişelerinin ayrı toplanmasına ilişkin verilerin raporlanması
- 3 Temmuz 2021 **AB artık belirli tek kullanımlık plastik ürünlerin Üye Devletler pazarına sürülmesine izin vermiyor; ve işaretleme gereklilikleri yürürlüğe girdi.**
İşaretleme özellikleri hakkında bilgi edinmek için, piktogramları indirin.
- 31 Mayıs 2021 **Komasyon tek kullanımlık plastik ürünlere ilişkin kılavuz ilkeleri kabul etti ve balıkçılık araçlarının raporlanmasına ilişkin kararları uygulamaya koydu**
Kılavuzları tüm AB dillerinde görüntüleyin.
Balıkçılık ekipmanlarının raporlanmasına ilişkin uygulama kararını görüntüleyin.
- 2 Temmuz 2019 **Tek kullanımlık plastıklere ilişkin Direktif yürürlüğe girdi**
- 16 Ocak 2018 **AB plastik stratejisinin yayınlanması- tek kullanımlık plastıklere ilişkin bir mevzuat teklifine duyulan ihtiyaç ana hatlarıyla belirtildi.**

- İletişim Materyali
- Uygulama planı
- Etki Değerlendirmesi
- Danışma Süreci

Tek Kullanımlık Plastikler Direktifinin Eylül 2022 itibariyle AB'deki tüm Üye Devletlerde uygulanmasını gösteren harita

Kaynak: Rethink Plastic alliance and the Break Free From Plastic, 2022

BEKLENEN ETKİ

En çok kullanılan 10 tek kullanımlık plastik ürünün çöpe atılmasını %50'den fazla azaltılması

Yılda 3,4 milyon ton CO2 emisyonunun önlenmesi

2030'a kadar 22 milyar Euro'luk çevresel zararın önlenmesi

Kullanılıp atılan ürünlere daha az harcama yapılması sayesinde tüketicilere yönelik yılda 6,5 milyar Euro tasarruf sağlanması

Döngüsel Ekonomide Plastikler için AB Stratejisi: Mikroplastikler

Döngüsel Ekonomide Plastikler için AB Stratejisi: Mikroplastikler

Doğadaki Mikroplastiklere Odaklanma:

- Kasıtlı olarak eklenen mikroplastiklerin kısıtlanması ve peletlere karşı mücadele
- İstenmeden salınan mikroplastiklere ilişkin etiketleme, standardizasyon, sertifikasyon ve düzenleyici tedbirlerin geliştirilmesi
- İstenmeden salınan mikroplastiklerin ölçülmesine yönelik yöntemleri daha da geliştirilmesi ve uyumlaştırılması
- Bilimsel bilgi alanındaki boşlukların kapatılması

Tanımlar ve Kavramlar

- ECHA: Avrupa Kimyasallar Ajansı, AB'nin bir ajansıdır. Sağlığı ve çevreyi korumak için AB'nin kimyasallar yasasını uygular. Ayrıca iyi işleyen bir iç pazara, yenilikçiliğe ve Avrupa kimya endüstrisinin rekabet gücüne katkıda bulunur.
- REACH (Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması) Avrupa Birliği'nin bir Tüzüktür. Tüm kimyasal maddeler için geçerlidir.

- Birincil mikroplastikler:

- Kasıtlı olarak eklenenler: kozmetikler, deterjanlar, boyalar vb.

- İstenmeden salınanlar:

- Peletler, pullar ve tozlar

- Lastiklerden, tekstil ürünlerinden vb.

REACH kısıtlamasının kapsamı

- İkincil mikroplastikler:

- Halihazırda çevreye salınmış olan daha büyük plastiklerin parçalanması sonucu ortaya çıkanlar.

Mikroplastikleri Nerede Bulabiliriz?

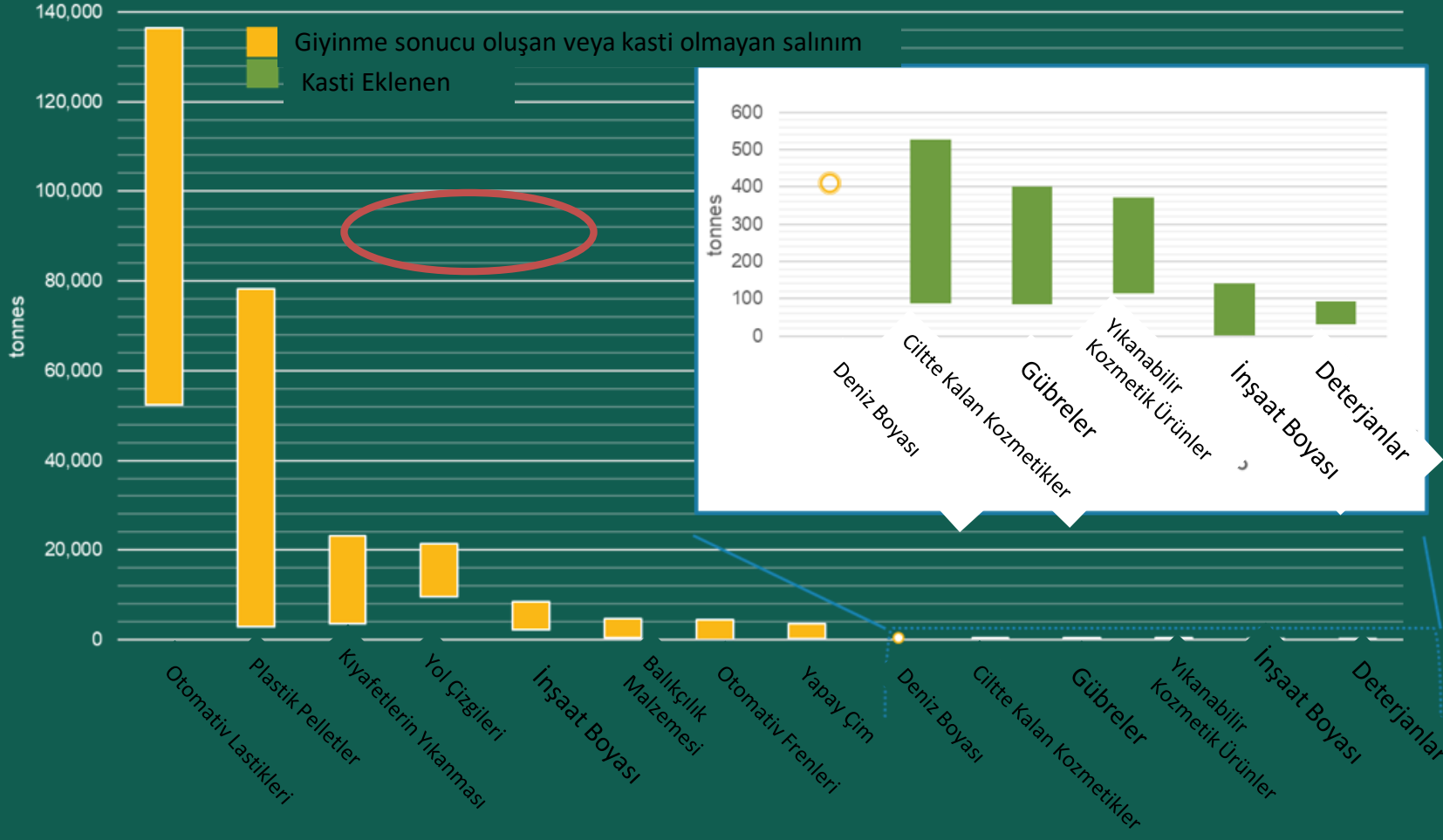
Mikroplastikler, ürünlere belirli dokular kazandırmak veya belirli bir şekilde işlev görmelerini sağlamak için kasıtlı olarak eklenir.

Bu ürünlere örnek olarak suni çim sahalarda kullanılan yumuşak dolgu, gübreler, temizlik ve çamaşır ürünleri ve kozmetikler verilebilir.

Tanımlar ve Kavramlar

YÜZEY SUYUNA MİKROPLASTİK SALIMI

Kısıtlama Süreci

- 2017: Komisyon, ECHA'dan ürünlere kasıtlı olarak eklenen mikroplastikler konusunda AB düzeyinde düzenleyici eylemde bulunmak için bilimsel kanıtları değerlendirmesini talep etti.
- Ocak 2019: ECHA mikroplastiklere ilişkin geniş kapsamlı bir kısıtlama önerdi
- Mart-Eylül 2019: Paydaşlarla danışma süreci yürüttü.
- 2020: ECHA komitelerinin olumlu görüşleri (AK için daha sıkı önerilerle birlikte)
- Ağustos 2022: Avrupa Komisyonu taslak tüzüğü hazırladı.
- Nisan 2023: REACH Komitesindeki AB Üye Devletleri lehine oy kullandı.
- Yakında: Kısıtlama kabul edilmeden önce Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından incelenecektir.

REACH Kısıtlamasında Neler Var?

- REACH Ek XVII'nin değiştirilmesi: Kendi başına madde olarak veya sentetik polimer mikropartiküllerin aranan bir özelliği kazandırmak için mevcut olduğu durumlarda, ağırlıkça %0,01'e eğit veya daha yüksek konsantrasyondaki karışımlarda piyasaya sürülmeyecektir.
- Geçiş dönemleri (kozmetik sanayi için örnekler)
- Yürürlüğe girdiğinde: Mikro boncuk içeren durulama kozmetik ürünleri (örn. yüz temizleme ürünleri)
- Yürürlüğe girdikten 4 yıl sonra: Dięer yıkanabilir/yıkanan kozmetik ürünler (örn. saç boyama ürünleri)
- Yürürlüğe girdikten 6 yıl sonra: 'Leave-on' kozmetik ürünler (örn. güneş ve bronzlaştırıcı ürünleri)
- **Plastik peletler:** Raporlama gereklilikleri ve kullanım ve bertaraf talimatları (IFUD)

Türkiye'deki Durumun Değerlendirilmesi (devam etmekte)

Türkiye'de en çok 10 bulunan Deniz Çöpi					
Top 10	Plaj Çöpi Ögesi	Toplam Öge	%	% Tek Kul. Plas.	% Balıkçılık ekipmanı
1	G21/24	Plastik kapaklar ve şişe ağızları (şişe kapaklarının halkaları dahil)	123 26.3%	26,3	
2	G7/G8	İçecek şişeleri	60 12.8%	12,8	
3	G76	Plastik/polistiren parçalar 2,5 cm > < 50 cm	31 6.6%		
4	G30/31	Cips paketleri/şekerleme ambalajları/Lolipop çubukları	20 4.3%	4,3	
5	G152	Sigara Paketleri	19 4.1%		
6	G3	Parçalarıyla beraber alışveriş poşetleri	18 3.9%	3,9	
7	G178	Şişe kapakları, kapaklar ve açma halkaları	18 3.9%	3,9	
8	G50	İp ve kordon (çapı 1 cm'den az)	17 3.6%		3,6
9	G33	Bardaklar ve bardak kapakları	15 3.2%	3,2	
10	G49	İp (çapı 1 cm'den fazla)	13 2.8%		2,8
			71.5%	54,4%	6,4%

Yakında:

Tek Kullanımlık Plastik (SUP) ürünü ve mikroplastikler için politika boşluk analizi

Paydaş danışması

Taslak yol haritası

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İlginiz için teşekkürler.

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre

@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre

@trdonguseleko

@ipacevre

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr